

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

ZALECENIA

RADA

ZALECENIE RADY

z dnia 28 czerwca 2011 r.

„Mobilna młodzież” – promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi

(2011/C 199/01)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
w szczególności jego art. 165 i 166,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W swoim komunikacie z dnia 3 marca 2010 r. pt. „Europa 2020 – strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” Komisja wskazała jako jeden z priorytetów rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach („inteligentny rozwój”) oraz przewidziała inicjatywę przewodnią („Mobilna młodzież”), która poprzez wspieranie mobilności młodych ludzi i polepszanie ich sytuacji na rynku pracy ma poprawić wyniki europejskich szkół wyższych i zwiększyć ich atrakcyjność na arenie międzynarodowej, a także podnieść ogólną jakość kształcenia i szkolenia w Unii na wszystkich szczeblach (by łączyły doskonałość z równym dostępem). Niniejsze zalecenie jest częścią inicjatywy „Mobilna młodzież” i jest spójne ze zintegrowanymi wytycznymi do strategii „Europa 2020”.
- (2) Mobilność edukacyjna, czyli transnarodowa mobilność służąca nabywaniu nowej wiedzy oraz nowych umiejętności i kompetencji, to jeden z podstawowych sposobów, w jaki młódzież może zwiększać swoje szanse na zatrudnienie w przyszłości, zyskiwać świadomość międzykulturową i możliwość rozwoju osobistego oraz rozwijać kreatywność i aktywność obywatelską. Ci Europejczycy, którzy są mobilni już jako uczniowie, prawdopodobnie będą mobilni także w późniejszym okresie jako pracownicy. Mobilność edukacyjna może sprawić, że systemy i instytucje kształcenia i szkolenia staną się bardziej

otwarte, bardziej europejskie i bardziej międzynarodowe oraz dostępne i skuteczniejsze. Może ona także zwiększyć konkurencyjność Europy, pomagając w budowaniu społeczeństwa intensywnie korzystającego z wiedzy.

- (3) Na korzyści wynikające z mobilności zwrócono uwagę w rezolucji Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 14 grudnia 2000 r. w sprawie planu działań na rzecz mobilności⁽¹⁾ oraz w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 lipca 2001 r. w sprawie mobilności studentów, osób szkolących się, wolontariuszy, nauczycieli i szkoleniowców w obrębie Wspólnoty⁽²⁾. W tym zaleceniu z 2001 r. poproszono państwa członkowskie o podjęcie właściwych kroków w celu wyeliminowania przeszkód utrudniających mobilność wymienionych grup.
- (4) Od czasu kiedy w 2001 roku przyjęte zostało wyżej wspomniane zalecenie, w dziedzinie mobilności młodzieży poczyniono znaczne postępy. Nie wszystkie instrumenty i narzędzia są jednak w pełni wykorzystywane, nadal też utrzymuje się wiele przeszkód. Ponadto w ostatniej dekadzie znacznie zmienił się ogólny kontekst mobilności edukacyjnej, m.in. w wyniku globalizacji, postępu technicznego, w tym technologii informacyjno-komunikacyjnych, oraz zwiększonego nacisku na zatrudnialność i wymiar społeczny.
- (5) W konkluzjach Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie promowania kreatywności i innowacji przez kształcenie i szkolenie podkreślono, że do kreatywności mogą przyczyniać się różnorodność i środowisko wielokulturowe.

⁽¹⁾ Dz.U. C 371 z 23.12.2000, s. 4.

⁽²⁾ Dz.U. L 215 z 9.8.2001, s. 30.

- (6) W konkluzjach z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie mobilności młodzieży Rada zwróciła się do państw członkowskich o wyznaczenie celu polegającego na tym, by okresowa nauka za granicą stopniowo stawała się dla wszystkich młodych Europejczyków regułą, a nie wyjątkiem. Do Komisji Rada zwróciła się zaś, by przygotowała plan prac służący włączeniu działań na rzecz mobilności transgranicznej do wszystkich programów europejskich i by wspierała państwa członkowskie w promowaniu mobilności.
- (7) W konkluzjach Rady z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie doskonalenia zawodowego nauczycieli i kadry kierowniczej szkół stwierdzono, że nauczyciele wszystkich szczebli mogliby odnosić większe korzyści z mobilności edukacyjnej i współpracy sieciowej.
- (8) W lipcu 2009 roku Komisja opublikowała zieloną księgę pt. „Promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi”, która to księga dała początek konsultacjom społecznym w sprawie kilku zagadnień, np.: jak najlepiej umożliwić młodym Europejczykom większą mobilność; jakie przeszkody utrudniające mobilność pozostają do pokonania oraz jak wszystkie zaangażowane podmioty mogą połączyć siły w ramach nowego partnerstwa na rzecz mobilności edukacyjnej. Informacje zwrotne uzyskane w wyniku tych konsultacji oraz opinie otrzymane od Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾ i Komitetu Regionów ⁽²⁾ były ważnym źródłem wiedzy przy opracowywaniu niniejszego zalecenia.
- (9) Należy promować także mobilność młodych naukowców, aby Unia nie pozostała za konkurentami w dziedzinie badań i innowacji. W komunikacie Komisji z dnia 23 maja 2008 r. pt. „Rozwój kariery i zwiększona mobilność: europejskie partnerstwo na rzecz naukowców” zaproponowano szereg działań mających zapewnić kadry naukowej z całej Unii odpowiednie szkolenia, atrakcyjną karierę oraz wyeliminowanie przeszkód utrudniających mobilność, natomiast w konkluzjach Rady z dnia 2 marca 2010 r. pt. „Mobilność i ścieżka zawodowa europejskich naukowców” poddano pod rozagę sposoby zwiększania mobilności naukowców oraz wskazano kilka obszarów działań mających promować swobodny przepływ wiedzy (tzw. piąta swoboda).
- (10) Programy Unii nie tylko znacznie wspierają mobilność i pomagają rozwijać systemy edukacyjne i nadawać im wymiar międzynarodowy, lecz także umożliwiają upowszechnianie na szczeblu Unii wzorcowych rozwiązań i narzędzi ułatwiających mobilność młodzieży we wszystkich kontekstach uczenia się i szkolenia.
- (11) Z powodów gospodarczych należy szczególnie zadbać o skuteczne wykorzystanie oraz administracyjne uproszczenie istniejących krajowych i unijnych programów i narzędzi do promowania i wspierania mobilności edukacyjnej.
- (12) Niniejsze zalecenie dotyczy młodzieży uczącej się lub szkolącej w Europie we wszystkich kontekstach, tzn. w szkole, podczas szkoleń zawodowych (w szkole lub na praktykach), w ramach studiów krótkiego cyklu oraz na studiach licencjackich, magisterskich i doktoranckich, a także podczas wymian młodzieżowych, wolontariatu lub staży – w Unii lub poza jej terytorium. Uznaje się, że mobilność edukacyjna jest ważna we wszystkich dyscyplinach i dziedzinach, takich jak kultura, nauka, technika, sztuka i sport; uznaje się ją także za ważną dla młodych przedsiębiorców i naukowców. „Uczenie się” w rozumieniu niniejszego zalecenia obejmuje uczenie się formalne, pozaformalne i nieformalne.
- (13) Niniejsze zalecenie ma zachęcić państwa członkowskie do promowania mobilności edukacyjnej młodych ludzi i jeżeli to możliwe – do eliminowania przeszkód hamujących postępy w tej dziedzinie. Równocześnie w pełni respektuje ono kompetencje i obowiązki państw członkowskich wynikające z przepisów krajowych i unijnych.
- (14) Niniejsze zalecenie zachęca państwa członkowskie również do pełnego wykorzystania potencjału istniejących instrumentów unijnych i bolońskich, by ułatwić mobilność, w szczególności Europejskiej karty na rzecz jakości mobilności, dokumentów Europass (w tym suplementu do dyplomu), dokumentu Youthpass, europejskich ram kwalifikacji, europejskiego systemu transferu i akumulacji punktów w szkolnictwie wyższym oraz europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym.
- (15) Niniejsze zalecenie zawiera konkretne wskazówki co do kwestii administracyjnych i instytucjonalnych związanych z mobilnością edukacyjną młodzieży,

NINIEJSZYM ZALECA, ABY PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE PODJĘŁY NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA:

- 1) Informacje i doradztwo co do możliwej mobilności edukacyjnej
  - a) podniosły jakość informacji i doradztwa co do możliwości w zakresie mobilności o zasięgu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz co do dostępności stypendiów, kierując te usługi do konkretnych grup osób uczących się w Unii i poza jej terytorium. Aby rozpowszechnić informacje oraz komunikować się i kontaktować z młodzieżą i ze wszystkimi innymi zainteresowanymi stronami, państwa członkowskie powinny korzystać z nowych, kreatywnych i interaktywnych metod;
  - b) ułatwiły wszystkim młodym ludziom dostęp do informacji o mobilności edukacyjnej, np. za pomocą scentralizowanych portali internetowych i innych usług internetowych, ośrodków wsparcia (takich jak „biura europejskie”) oraz usług informacyjnych i doradczych. Pomocne może okazać się również korzystanie z usług opartych na Internecie. W tym kontekście zaleca się korzystanie z sieci *Euroguidance*;

⁽¹⁾ Dz.U. C 255 z 22.9.2010, s. 81.

⁽²⁾ Dz.U. C 175 z 1.7.2009, s. 31.

- c) współpracowały z Komisją nad dalszym rozwojem i uaktualnianiem portalu PLOTEUS (portalu poświęconego możliwościom uczenia się), zwiększając liczbę krajowych źródeł informacji, do których obywatele mają bezpośredni dostęp poprzez jego wielojęzyczny interfejs;
- d) zachęcały stosowne agencje krajowe i regionalne do zharmonizowania swojej pracy z pracą podmiotów zaangażowanych w mobilność edukacyjną, aby zapewnić jasny, spójny i prosty przepływ informacji.
- 2) Motywowanie do podejmowania transnarodowej mobilności edukacyjnej
- a) promowały wśród osób uczących się, ich rodzin, nauczycieli, szkoleniowców, osób pracujących z młodzieżą oraz pracodawców wartość dodaną mobilności edukacyjnej, która polega na samorealizacji, rozwijaniu kompetencji zawodowych, językowych, społecznych i międzykulturowych oraz zwiększaniu kreatywności, aktywności obywatelskiej i przyszłych szans na zatrudnienie – zwłaszcza w kontekście coraz bardziej globalizującego się rynku pracy;
- b) zachęcały do tworzenia sieci kontaktów między stosownymi organizacjami, zainteresowanymi stronami i innymi podmiotami, po to by zapewnić skoordynowane podejście do motywowania młodzieży;
- c) zachęcały osoby uczące się, które już mają doświadczenie w mobilności, do kontaktów z osobami, które takiego doświadczenia jeszcze nie mają, w celu zwiększenia ich motywacji („koleżeńska wymiana doświadczeń”);
- d) sprzyjały kulturze mobilności, np. włączając możliwość mobilności we wszystkie konteksty uczenia się oraz zabiegając, by w społeczeństwie powszechniej uznawano wartość mobilności edukacyjnej.
- 3) Przygotowywanie do mobilności edukacyjnej, zwłaszcza w zakresie znajomości języków obcych i świadomości międzykulturowej
- a) potwierdziły wagę uczenia się języków obcych i nabywania kompetencji międzykulturowych od wczesnych etapów kształcenia, zachęcając do dobrego jakościowo językowego i kulturowego przygotowania do mobilności zarówno w ramach kształcenia ogólnego, jak i zawodowego;
- b) zachęcały nauczycieli do stosowania bardziej nowatorskich metod kształcenia językowego, w tym metod opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych. Szczególną uwagę należy zwrócić na defaworyzowane osoby uczące się i na ich specyficzne potrzeby;
- c) sprzyjały zdobywaniu przez młodzież podstawowych kompetencji informatycznych, aby mogła w ten sposób w optymalnych warunkach przygotować się do mobilności oraz korzystać z nowych możliwości mobilności wirtualnej, która jest uzupełnieniem mobilności fizycznej;
- d) zachęcały do rozwijania partnerstw i kontaktów między instytucjami edukacyjnymi oraz między organizatorami uczenia się pozaformalnego w celu lepszego przygotowania mobilności.
- 4) Kwestie administracyjne i instytucjonalne związane z okresem uczenia się za granicą
- a) w miarę możliwości rozwiązały kwestie administracyjne utrudniające osobom spoza Unii Europejskiej, które chcą skorzystać z możliwości uczenia się w państwie członkowskim, otrzymanie wizy i zezwolenia na pobyt;
- b) w miarę możliwości zmniejszyły obciążenia administracyjne w celu promowania mobilności edukacyjnej wiążącej się z przyjazdami do Unii lub wyjazdami do państw trzecich. Mobilność edukacyjną między Unią a innymi częściami świata ułatwiłyby: lepsza współpraca i lepsze partnerstwo z państwami trzecimi, umowy między odpowiednimi organami w państwach członkowskich oraz dwustronne umowy między instytucjami;
- c) przyjrzały się kwestiom wynikającym z różnorodności przepisów w Unii względem małoletnich uczestniczących w programach mobilności edukacyjnej;
- d) określili jasne systemy, które zachęcałyby osoby odbywające praktyki w ramach kształcenia zawodowego do podejmowania mobilności edukacyjnej. Aby zwiększyć mobilność edukacyjną praktykantów, a także młodych naukowców, państwa członkowskie powinny – zgodnie ze swoim prawodawstwem krajowym – zapewnić odpowiedni dostęp do ochrony, rozumianej jako ubezpieczenia, normy pracy, wymogi w zakresie higieny i bezpieczeństwa oraz ustalenia co do podatków, zabezpieczenia społecznego i emerytur;
- e) aktywnie zachęcały do opracowywania i realizowania programów kształcenia i szkolenia wspólnie z instytucjami z innych krajów;
- f) w stosownych przypadkach włączały możliwości mobilności edukacyjnej do programów nauczania lub programów szkolenia. Ponadto umożliwiały także mobilność na krótki okres, co może pomóc przekonać do niej większą liczbę młodych ludzi.
- 5) Możliwość przenoszenia stypendiów i pożyczek
- sprzyjały przenoszeniu stypendiów, pożyczek i stosownego dostępu do odpowiednich świadczeń, aby ułatwić mobilność edukacyjną młodzieży.
- 6) Jakość mobilności edukacyjnej
- a) stosowały istniejące karty jakości, takie jak Europejska karta na rzecz jakości mobilności oraz karty krajowe i regionalne, aby zagwarantować mobilność o wysokiej jakości, oraz promowały zapewnianie jakości w odniesieniu do wszystkich aspektów mobilności;

- b) zachęcały do stałego dialogu i jasnych ustaleń między instytucjami macierzystymi a instytucjami goszczącymi, np. do stosowania porozumień o programie zajęć. Zachęcały także do uznawania wiedzy, umiejętności i kompetencji nabytych przez osoby uczące się, do stosowania przejrzystych procedur wyboru, do koleżeńskich wymiany doświadczeń oraz do zorganizowanego wspierania osób uczących się;
- c) sprzyjały mechanizmom pozwalającym regularnie uzyskiwać opinie zwrotne po okresie mobilności edukacyjnej, po to by zapewnić wysoką jakość mobilności;
- d) sprzyjały systemom mentoringu i partnerskiego uczenia się, aby zapewnić integrację mobilnych osób uczących się w państwie goszczącym lub instytucji goszczącej;
- e) zachęcały do zapewniania mobilnym osobom uczącym się dogodnych warunków bytowych, takich jak zakwaterowanie, wyżywienie i transport, po przystępnych cenach;
- f) zachęcały do zapewniania osobom uczącym się doradztwa co do tego, jak najlepiej skorzystać z mobilności edukacyjnej, by rozwinąć wiedzę, umiejętności i kompetencje;
- g) zachęcały do zapewniania osobom uczącym się, które powróciły po okresie mobilności, doradztwa co do możliwości wykorzystania kompetencji zdobytych podczas pobytu za granicą. Zapewniały im także pomoc w ponownej integracji po długim pobycie za granicą.
- 7) Uznawanie efektów uczenia się
- a) promowały wdrażanie i stosowanie instrumentów Unii ułatwiających transfer i walidację efektów uczenia się wynikających z mobilności między państwami członkowskimi. Należy również lepiej propagować te instrumenty, szczególnie wśród pracodawców;
- b) ulepszyły procedury i wytyczne w zakresie walidacji i uznawania uczenia się nieformalnego i pozaformalnego, po to by sprzyjać większej mobilności np. w formie wolontariatu i pracy z młodzieżą;
- c) zajęły się kwestią walidacji i uznawania wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych za granicą w okresie mobilności, takich jak znajomość języków obcych;
- d) wspierały punkty kontaktowe, w których można uzyskać informacje, jak po powrocie z zagranicy ubiegać się o uznanie i poświadczenie zdobytych kwalifikacji, oraz bardziej eksponowały takie punkty.
- 8) Defaworyzowane osoby uczące się
- zapewniły defaworyzowanym osobom uczącym się, które mogą być pozbawione możliwości mobilności edukacyjnej, ukierunkowane informacje o dostępnych programach i wsparciu dostosowanym do ich specyficznych potrzeb.
- 9) Partnerstwa i finansowanie
- a) zachęcały do ustanawiania partnerstw na rzecz mobilności edukacyjnej z podmiotami zarówno publicznymi, jak i prywatnymi działającymi na szczeblu regionalnym i lokalnym. Cennymi partnerami w tym kontekście mogą być izby handlowe, stowarzyszenia przedsiębiorców, stowarzyszenia instytucji kształcenia i szkolenia zawodowego, stowarzyszenia zawodowe oraz organizacje pozarządowe. Ponadto należy popierać sieci szkół, uczelni i przedsiębiorstw wymieniające się informacjami, nowościami i doświadczeniami;
- b) zachęcały organy regionalne i lokalne, by zwiększały swoją rolę w promowaniu mobilności edukacyjnej przez korzystanie z istniejących sieci i tworzenie nowych partnerstw;
- c) stymulowały aktywną współpracę i komunikację, w tym zwiększanie świadomości i propagowanie wagi mobilności edukacyjnej, między sektorem edukacji a sektorem biznesu, ponieważ zaangażowanie przedsiębiorstw – np. w formie zapewniania praktyk – jest ważnym czynnikiem zwiększającym mobilność młodzieży. W stosownych przypadkach tworzyły – zgodnie z prawodawstwem unijnym i krajowym – zachęty, takie jak specjalne dotacje dla przedsiębiorstw, aby skłonić je do angażowania się w zapewnianie praktyk;
- d) przyczyniały się do spójności i komplementarności programów krajowych i unijnych w celu tworzenia efektu synergii i zwiększania skuteczności programów mobilności.
- 10) Rola promotorów mobilności
- a) zachęcały do korzystania z pomocy promotorów mobilności, takich jak nauczyciele, szkoleniowcy, rodziny, osoby pracujące z młodzieżą oraz młodzi ludzie, którzy już korzystali z mobilności, w celu zainspirowania i zmotywowania młodzieży do podejmowania mobilności. Zachęcały pracodawców z sektora edukacji, by uznawali i doceniali zaangażowanie nauczycieli, szkoleniowców oraz osób pracujących z młodzieżą w kwestie mobilności edukacyjnej.
- b) promowały i wspierały mobilność edukacyjną jako element kształcenia i doskonalenia zawodowego dyrektorów placówek edukacyjnych, nauczycieli, szkoleniowców, personelu administracyjnego oraz osób pracujących z młodzieżą.
- 11) Monitorowanie postępów
- a) wspierały – na zasadzie dobrowolności – prace nad możliwością stworzenia ram metodologicznych w celu monitorowania postępów w promowaniu mobilności edukacyjnej i eliminowaniu przeszkód ją utrudniających, w oparciu o studium przygotowawcze sporządzone przez sieć Eurydice z pomocą ekspertów z państw członkowskich – z pełnym wykorzystaniem istniejących źródeł danych i informacji;

b) przekazywały Komisji sprawozdania z postępów w promowaniu mobilności edukacyjnej i eliminowaniu przeszkód ją utrudniających w ramach istniejących struktur sprawozdawczych strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”),

NINIEJSZYM PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI ZAMIAR KOMISJI, BY:

- 1) zapewnić – w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi – pełne i skuteczne wykorzystanie programów i środków finansowych Unii, zwłaszcza z dziedziny uczenia się przez całe życie, po to by dać młodzieży w dłuższym okresie szersze możliwości uczenia się, i między innymi rozważyć ewentualność wykorzystania w tym celu europejskich funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności i środków z Europejskiego Banku Inwestycyjnego ⁽¹⁾;
- 2) wspierać państwa członkowskie w wysiłkach na rzecz promowania mobilności edukacyjnej, zwłaszcza biorąc pod uwagę konsekwencje niniejszego zalecenia w kontekście przyszłych edycji unijnych programów w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz problematyki młodzieżowej, a także kolejnych wieloletnich ram finansowych Unii;

3) udoskonalić – we współpracy z państwami członkowskimi – ramy statystyczne stosowane do mierzenia transnarodowej mobilności edukacyjnej;

4) zbadać – w ścisłej współpracy z ekspertami z państw członkowskich – możliwość stworzenia ram metodologicznych, które w komunikacie Komisji pt. „Mobilna młodzież” nazwano „tablicą wyników mobilności” i które pozwalałyby monitorować postępy w promowaniu mobilności edukacyjnej i eliminowaniu przeszkód ją utrudniających;

5) ocenić postępy w usuwaniu przeszkód ograniczających mobilność edukacyjną po czterech latach realizacji niniejszego zalecenia.

Sporządzono w Luksemburgu dnia 28 czerwca 2011 r.

W imieniu Rady
FAZEKAS S.
Przewodniczący

⁽¹⁾ Oraz zbadać praktyczne możliwości stworzenia nowych metod wsparcia finansowego, w tym ewentualnego europejskiego funduszu pożyczek studenckich – zgodnie z zachętą, którą Rada skierowała do Komisji w listopadzie 2008 roku w konkluzjach w sprawie mobilności młodzieży.